

clamau al tgaper: "Tgei bi che ti eis! Sche tiu cant ei aschi bials sco tia cumparsa, lu eis ti il pli bi utschi da tuts".

La sutsilvana: La gualp eara puspe egn'eada fumantada. Qua â ella vieu sen egn pegn egn corv ca taneva egn toc caschiel ainten sieus pecel. Quegl gustass a mei, â ella tartgiu, ad â clamo agli corv: "Tge beal ca tei es! Scha tieus tgànt e aschi beal sco tia pareta, alura es tei igl ple beal utschi da tuts".

La surmirana: La golp era puspe eneda famantada. Cò ò ella via sen en pegn en corv tgi tigniva en toc caschiel ainten sies pechel. Chegl am gustess, ò ella panso, ed ò clamo agl corv: "Tge bel tgi te ist! Schi igl ties cant è schi bel scu tia parentscha, alloura ist te igl pi bel utschel da tots".

La putera: La vulp d'eira darcho üna vouta famantada. Cò ho'la vis sün ün pin ün corv chi tgaiva ün töch chaschöl in sieu pical. Que am gustess, ho'la penso, ed ho clamo al corv: "Che bel cha tü est! Scha tieu chaunt es uschè bel scu tia apparentscha, alura est tü il pü bel utschè da tuots".

La valadera: La vulp d'eira darcheu üna jada fomantada. Qua ha'la vis sün ün pin ün corv chi tgaiva ün toc chaschöl in seis pical. Quai am gustess, ha'la pensà, ed ha clomà al corv: "Che bel cha tü est! Scha teis chant es uschè bel sco tia apparentscha, lura est tü il plü bel utschè da tuots".

Rumantsch Grishun: La vulp era puspe ina giada fomentada. Qua ha ella vis sin in pign in corv che tegneva in toc chaschiel en ses pichel. Quai ma gustass, ha ella pensà, ed ha clamà al corv: "Tge bel che ti es! Sche tes chant è uschè bel sco tia parita, lura es ti il pli bel utschè da tuts".

La itala: La volpe era un'altra volta affamata. Vide allora su un abete un corvo che teneva un pezzo di formaggio nel becco. Quello mi piacerebbe, pensò, e gridò al corvo: "Che bello sei! Se il tuo canto è così bello come il tuo aspetto, allora sei il più bello di tutti gli uccelli".

La latina: Cum vulpes rursus esuriebat, subito vidit corvum abiete residentem et caseum in ore tenentem. Cum hunc sibi dulci sapore fore secum cogitavisset, clamavit ad corvum: "Quam pulcher es! Cum tibi cantus aequè pulcher est atque species, tum es pulcherrimus omnium alium".

Traduko: La vulpo estis iam denove malsata. Subite li vidis korvon sidantan sur la abio, kiu tenis en la beko pecon de fromaĝo. Li pensis, ke tio povus bongusti (al li), kaj vokis al korvo: "Kiom bela vi estas! Se via kanto estas tiom bela kiom via aspekto, tiam vi estas la plej bela de ĉiuj birdoj".

Kvankam la romanĉa en siaj dialektaj formoj estis proklamita nacia lingvo jam en 1938, la planlingvo Rumantsch Grischun iĝis oficiala en Svislando nur en 1996, ekde 1997 aperas en ĝi la taga gazeto «La Quotidiana», radiaj kaj televidaj programeroj, kaj nur ekde 2000 ĝi estas plene oficiala en la kantono Grizono. Inter 2004–2010 okazis eksperimenta instruado de la romanĉa lingvo en lernejoj, sed en 2011 pluraj komunumoj aŭ revenis al la tradiciaj dialektoj, aŭ elektis la germanan. La romanĉa lingvo ne havas denaskajn parolantojn sed servas kiel komuna formo, komprenebla kaj uzebla de ĉiuj romanĉoj, inklude de Vikipedio. La lingvo tamen estas en danĝero kaj riskas malaperi, ĉar la romanĉoj preferas lerni la germanan kaj la anglan por havi pli da profesiaj ŝancoj.